

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. המעריך פחות מבן חדש ... לא אמר כלום 2
- ב. סתם הרמים לכהן שנאמר כשדה החרם לכהן תהיה אחותו 3
- ג. שחל על קדשי קדשים ועל קדשים קלים 3
- ד. הקדשות ... אפילו צינורא של הקדש צריכה 3
- ה. המקנא לאשתו ... מקנא על פי שנים ומשקה על פי שנים 3
- ו. עריפת עגלה ... מאין היו מודדין ... מחוטמו 5
- ז. אין לו בהן יד בהן רגל אוזן ימנית אין לו טהרה עולמית 7
- ח. שני שבלין לקט שלשה אינן לקט 7
- ט. שכחה שני עומרין שכחה שלשה אינן שכחה 9
- י. מצות פיאה להפריש מן הקמה לא הפריש מן הקמה יפריש מן העומרין לא הפריש מן העומרין ... אף מפריש מן העיסה 10
- יא. אפילו הוא אומר מפי השמועה והן אומרין כך הוא בעינינו נהרג כדי שלא ירבו מחלוקות בישראל 11
- יב. בעל שמחל על קינויו קינויו מחול 12
- יג. בן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו מוחלין לו 12
- יד. זקן ממרא שרצו בית דינו למחול לו ... לא הודו לי כדי שלא ירבו מחלוקת בישראל 13

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

- טו.....מתחילה לא היו מרבין מחלוקת בישראל אלא בית דין של שבעים ואחד יושבין בלשכת הגזית ... הוצרך הדבר לשאול שואלין מבית דין שבעירן ... ואם לאו אלו ואלו באין ללשכת הגזית..... 14
- טז.....ששם יושבין מתמיד של שחר עד תמיד של בין הערבים ובשבתות ובימים טובים יושבין בחיל..... 15
- יז.....משם כותבין ושולחין בכל מקומות כל מי שהוא חכם ושפל ברך ודעת הבריות נוחה הימנו יהא דיין בעירו משם מעלין אותו להר הבית משם לעזרה משם ללשכת הגזית..... 15
- יח.....אינו חייב עד שיעשה כהוראתו או שיורה לאחרים ויעשו כהוראתו ... השתא לא בעי התראה ...השתא אי אמר מעמא לא מקבלינן מיניה..... 15
- יט.....חומר בדברי סופרים מבדברי תורה האומר אין תפילין כדי לעבור על דברי תורה פטור חמש מוטפות להוסיף על דברי סופרים חייב ... ואין לנו אלא תפילין אליבא דרבי יהודה..... 16
- כ.....דלולב אין צריך אנד האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי..... 18

דף פח.

א. המעריך פחות מבן חדש ... לא אמר כלום

מצות עשה¹ לדון בדיני ערכין כאשר מפורש בתורה בפרשת בחקתי (ויקרא בז פסוק א –טו), ואחד האומר ערכי עלי, או האומר ערך זה עלי, או ערך פלוני עלי, נותן הערך לפי שני הנערך והוא הדבר הקצוב שבתורה לא פחות ולא יתר.

וכמה הוא הערך, אם היה הנערך בן שלשים יום או פחות, אין לו ערך. והאומר עליו ערך זה עלי הרי זה כאומר ערך כלי זה עלי ואינו חייב כלום², היה מבן אחד ושלשים יום עד בן חמש שנים גמורות ערך הזכר חמשה שקלים והנקבה שלשה שקלים, ויתר הערכים כמפורש בתורה שם.

¹ רמב"ם הלכות ערכין והרמין פרק א הלכה ב – ג

² טעמייהו דרבנן דאדם מוציא דבריו לבטלה דאע"ג דיודע דאין ערך לכלי ולא לפחות מבן חדש מוציא דבריו לבטלה ואינו חייב כלום. רדב"ז שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ב. סתם חרמים לכהן שנאמר כשדה החרם לכהן תהיה אחזתו

אחד האומר³ הרי זה הקדש לבדק הבית או חרם לבדק הבית או חרם לשמים, וכן בכל נכסיו אם אמר כל נכסיו הקדש או חרם לבדק הבית או חרם לשמים הרי אלו יפלו לבדק הבית, אבל אם אמר חרם סתם הרי אלו לכהנים, שסתם חרמים לכהנים⁴, שנאמר (במדבר יח פסוק יד) **כָּל חָרָם בְּיִשְׂרָאֵל לְךָ יִהְיֶה.**

ג. שחל על קדשי קדשים ועל קדשים קלים

מחרים אדם⁵ בין קדשי קדשים בין קדשים קלים בין חרמי כהנים בין חרמי בדק הבית, ואם היו קדשים שהוא חייב באחריותו⁶ נותן את דמיהן בין לכהנים בין לבדק הבית ויקרבו אותן הקדשים אחר שיפדו למה שהן.

ד. הקדשות... אפילו צינורא של הקדש צריכה

להלכה קיי"ל שאין פודין את ההקדשות⁷ אלא בשלשה בקיאים, כמבואר לעיל דף יד. וכן כשגובין מטלטלין שממשכנין מחייבי ערכין שמיין אותן בשלשה, וכשמעריכין בהמה וכיוצא בה משאר מטלטלין שמיין אותה בשלשה.

ה. המקנא לאשתו... מקנא על פי שנים ומשקה על פי שנים

³ רמב"ם שם הלכה א

⁴ ובכסף משנה שם הקשב ויש לתמוה על זה דאמרינן בנמרא (דף כ"ט) אמר רב הלכה כרבי יהודה בן בתירא ורב שביק רבנן וכו' עד למאי דאפכיתו ותניתו הלכה כר' יהודה בן בתירא ועיי"ש ובלח"מ ומל"מ מה שתירצו ועיין או"ש שכן פשט הכתוב ביחזקאל מ"ד (כט - ל') כל חרם בישראל להם יהי, ולא כתב ולכהנים, כמו שכתוב בתרומה וחלה, משום דכיון שנתנן לכהן הן חולין גמורים לכל דבר, וישראל וכהן שוין בה, וזה מכונן נאות בפשט הכתוב, וכן מבואר באגדת תהלים סימן א' (שוח"ט תהלים א) על פסוק דמושב לצים וכו', הרי עלי חרם, א"ל תנה לי, שנאמר כל חרם בישראל לך יהיה.

⁵ רמב"ם שם הלכה יא

⁶ כאן שהוא נדר כתב רבינו ז"ל שהנודר יתן את דמיהן והוא יקריבם לצאת ידי נדרו אבל גבי נדבה ובכור קאמר דאע"פ שלא יתן הנודר יתן אחר ויקריבם ולא איכפת לן בנודר כיון דאין חייב באחריותם. לח"מ שם

⁷ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ח הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

כבר התבאר במסכת סוטה דף ב. שהמקנא⁸ לאשתו ונסתרה ואינו יודע אם נטמאת, בזמן שבית המקדש קיים נאסרה לבעלה עד שמביאה אל הכהן, ומשקה אותה מי המרים כמו שהוא מבואר הכל בפירוש בפרשת סוטה בפרשת נשא,

ומדין תורה⁹ אשה שקינא לה בעלה בפני שנים¹⁰ והזהיר אותה – אל תסתרי כלומר על תכנסי למקום סתר עם איש פלוני, ולא שמעה לו והלכה והסתתרה עם אותו פלוני כשיעור יחוד¹¹, ובכך נחשדה שזינתה תחת בעלה. הרי היא אסורה עליו, שנאמר (במדבר ה פסוק כט) אֲשֶׁר תִּשְׁפָּטָה אִשָּׁה תַּחַת אִשָּׁה וְנִטְמָאָה וּבִזְמַן הַבַּיִת מְבִיאה אֶל הַכֹּהֵן וּמִשְׁקָה אוֹתָהּ מִי הַמְרִים כַּמְבוּאָר בְּפֶרֶשֶׁת סוֹטָה, אֵךְ אִפְּ קִינָא בְּפָנֵי אֶחָד וְכָל שָׁכֵן בֵּינוּ לְבִינָה אֵינוּ מִשְׁקָה אוֹתָהּ.

אם נמצאת טהורה מותרת לבעלה, אבל כל זמן שלא השקה אותה אסורה, כי אין ההיתר תלוי אלא בהשקאת המים בזמן הבית, אבל איסור הסתירה שהיתה אסורה לבעלה אינו תלוי בזמן הבית, שאפילו אי אפשר להשקותה כמו בזמן הזה או אפילו בזמן הבית שאינה ראויה להשקותה, כי הרבה דברים יש שמונעים השתייה ויש נשים רבות שאינן ראויות להשקות כמבואר במקומו¹², ואז כולן אסורות לבעליהן ואי אפשר להם לחזור להתירן.

⁸ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קעה א

⁹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז יא א, קעה א ב ו

¹⁰ ובקינאי בינו לבינה או עד אחד אינה נאסרת בדיעבד לב"ח כמו שיבואר להלן אולם בפתחי תשובה קעה טו כתב למחבר נאסרת ומ"מ אין ב"ד כופין על זה ולכו"ע אין משקין אלא על פי שתיים.

¹¹ שהיא כדי לצלות ביצה ולנמעה כמבואר בשו"ע שם ד

¹² כגון ט"ז נשים שמנה רבנו בפ"ב מסוטה ה"ב או שאמרה איני שותה כמ"ש רבנו שם ה"א.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

לפיכך בזמן הזה אסורה לבעלה¹³ ואסור אפילו להתייחד עמה¹⁴. וכל שכן אם יש עדים שנטמאה ממש¹⁵.

כשם שאסורה לבעלה, כך אסורה למי שנחשדה שהיתה עמו ונתייחדה עמו, וכל שכן למי שזינה איתה ממש לעולם. ואם עבר ונשאה הנחשד, מוציאין אותה מתחתיו בגט אפילו היו לה כמה בנים ממנו.

הסתירה¹⁶ האמורה בתורה (שם פסוק יג) וְנִסְתָּרָה היא שתסתר עם אותו האיש שאמר לה אל תסתרי עמו, בפני שני עדים, אם שהת עמו כדי טומאה שהוא כדי לצלות ביצה ולגמעה¹⁷, הרי זו אסורה על בעלה עד שתשתה מי המרים ויבדק הדבר, ובזמן שאין שם מי שוטה או בזמן הזה תאסר עליו לעולם ותצא בלא כתובה כמו שהתבאר.

ו. עריפת עגלה ... מאין היו מודדין ... מחוטמו

עוד התבאר שם דף מד: ודרף מה. שנצטוינו¹⁸ כי יִמְצָא חָלָל בְּאֶדְמָה וְגו' (דברים כא פסוק ט). כלומר שנמצא אדם שנהרג על ידי פציעה, וכשנמצא כבר היה מת וכמות שנהרג, כן הוא נמצא. נָפֵל בְּשָׂדֶה כלומר שנתגלתה שאיפה להעלים את הנעשה מעיני אחרים¹⁹. מניחין אותו במקומו ויוצאין חמושה וקנים מבית דין הגדול שבירושלם כמו שנאמר בפרשת שופטים

¹³ ב"ש יא שם א ב נחלקו הראשונים, לדעת החינוך (מצוה שסה) בעל שקינא לאשתו, ואעפ"כ נסתרה, חייב להביאה אל הכהן להשקותה, ואם לא הביאה אל הכהן ביטל עשה זה. וי"א שלדעת הרמב"ם אין חובה על הבעל להביאה אל הכהן להשקותה, ולשטתו במצוה זו נאמר רק שאם הבעל רצה והביא אותה אל הכהן, צריך לעשות לה את הדינים המבוארים בתורה. כמבואר הכל במנחת חינוך שם וכע"ז כתב המהר"י פרלא (מ"ע עה) בדעת הבה"ג הרמב"ם והסמ"ג, ועיין אלה המצוות עשה רכג בפרטי המצוה

¹⁴ ב"ש שם א מתשובת הרא"ש

¹⁵ אם הבעל בא עליה באונס והיא אשת ישראל דלא נאסרה על בעלה, י"א שגם להבעל מותרת אחר שמת הבעל או גירשה (תוס' שבת נ"ו. וכ"מ בכתובות ט'). אבל אם הבעל כהן ונאסרה עליו, נאסרה גם על הבעל (ב"ש) אף על גב דהבעל הוא ישראל ומ"מ אם הבעל כהן והבעל ישראל והיא אנוסה ואינה נאסרת על בעלה מ"מ אסורה על הבעל מפני כהונתו דלא עדיף מכהן אחר שנאסרה עליו.

¹⁶ רמב"ם הלכות סוטה פרק א הלכה ב, שו"ע ונו"כ שם ד

¹⁷ ועיין שו"ת מנחת יצחק חלק ד סימן צד שכתב היינו מצמצמים השיעור על ה' מינוט, ועיין שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן סה, ושו"ת ציץ אליעזר חלק ו סימן מ – קונ' איסורי יחוד פרק כב וכתב שם והייתי מוסיף לומר דכל יחוד שאין בו כדי שיעור ביאה לא חל עליה שם יחוד כלל דאיסור יחוד שייך רק כשיש בו שיעור ביאה, וכל שאין בו בכדי שיעור זה לא נקרא כלל יחוד, וממילא לא שייך בכלל לדון בו מדין הצי שיעור, ועיין שו"ת שבט הלוי חלק ג סימן קפב

¹⁸ רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ט הלכה א

¹⁹ רש"י הירש שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

וַיֵּצְאוּ זְקֵנֵיךָ וְשֹׁפְטֵיךָ וְלֹא שְׁלוּחֵי בֵּית הַדִּין²⁰. וְאִין מוֹצִיאִין אֶלָּא בְּרִשּׁוֹת בֵּית דִּין הַגְּדוֹל הַסְּנֵה־דִּין²¹. וּמְדָדוּ אֶל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבַת הַחֶלֶל. וַיֵּשׁ שִׁכְתָּב²² שְׂדוּקָא הַיְצִיאָהּ שְׁצַרִּיכִים לְבוֹא הֵם וְלֹא שְׁלוּחַם אֲבָל הַמְדִידָה יִכּוֹל לְהִיֹּת עַ"י אַחֲרִים.

נִמְצְאוּ מֵתִים²³ רַבִּים זֶה בְּצַד זֶה מוֹדְדִין מִחוּטְמוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶן²⁴. וְאִם הִיתָה עֵיר אַחַת קְרוּבָה לְכוֹלָם מִבֵּינָה עֲגָלָה אַחַת עַל כּוֹלָן, נִמְצְאוּ זֶה עַל גְּבִי זֶה מוֹדְדִין מִן הָעֲלִיּוֹן²⁵ כְּמוֹת שֶׁהֵן מוֹנְחִין²⁶.

²⁰ וצ"ע אמאי לא הווכר ברמב"ם דין זה עיין תורה תמימה שם אות טו שנשאר בצ"ע.
²¹ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ה הלכה א ולח"מ שם תמה מגין לרמב"ם דין זה. ועיין ציוני מהר"נ שדברי רבינו נובעים מהתוספתא רפ"ג דסנהדרין דאיתא שם אין שורפין את הפרה ואין עורפין את העגלה ואין עושין זקן ממרא ע"פ ב"ד כו' אלא בב"ד של שבעים ואחד ע"כ ועי' בסנהדרין די"ד ע"ב ותמצא דע"כ כוונת התוספתא דבעי שיהיו ברשות ב"ד של שבעים ואחד ואתיא אפי' כר"י ומוזה נובעים דברי רבינו. ועיין מנחת חינוך תקל אות א נראה אף דמבואר במשנה בסוטה דף מ"ד ע"ב דהוי יוצאין מירושלים וכ"כ הר"מ מ"מ לאו דוקא ע' בגמ' דילפינן דצריך להיות מב"ד הגדול אבל אין קפידא באיזה מקום יושבים ועשר גליות גלתה סנהדרין מיבנה לטבריה מ"מ נוהג ד"ז. ול"ד לד"ע דאין דנין רק אם יושבים בלשכת הגזית וארבעים שנה קודם חורבן בטלו ד"ע מפני שגלו הסנהדרין לחניות היינו להר הבית עיין בר"ה דף ל"א שם גזה"כ אבל כאן ילפינן דצריכים דיינים מב"ד הגדול אבל ע"ז דיהיו צריכים לישב במקומם לא נמצא לימוד ע"כ בכ"ע נוהג ע"ע אף על פי שאין יושבין במקומם כנ"פ.

²² מנ"ח שם
²³ רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ט הלכה י
²⁴ לא נמצא דין זה מבואר בגמרא, אך יש ללמדו מבעיית ההוא מרבנן וכו', דעד כאן לא נסתפק אלא בזה על גב זה, אבל זה בצד זה פשיטא דמודדין מכל אחד ואחד, מעשה רקח שם.

²⁵ ויש לתמוה דהא מצי למימר כיון דלא איפשיטא מגין לו לפשוט כן ולכל זה נתכוון הראב"ד שכתב זה הפסק אינו מתברר מן הגמרא. ואפשר לומר שטעם רבינו משום דמלישנא דסבריה משמע דלא קאי האי סברא ומלישנא דאי כר"י ס"ל דכ"ע מין במינו הוי טמון ומדלא קאמר ליה בלשון דילמא משמע דקושטא דמילתא הכי הוא ובבעיא דצף נראה לדחוק ולומר דפשיטא לרבינו דלא מקרי צף משום דמתני' קתני צף על פני המים ומשמע דלא מקרי צף אלא על פני המים דוקא ואף על גב דההוא מרבנן מיבעיא ליה בצף לא הש אביי למפשטה משום דמילתא דפשיטא היא ממתני' כדאמרן ואף על גב דבירושלמי פשט דאין מודדין מן התחתון משום שהוא טמון ולא מן העליון מפני שהוא צף פסק רבינו כדמשמע ליה מגמרא דידן וצ"ע. כסף משנה שם. ועיין מעשה רקח ובמרכבת המשנה כתב פשוט לדעתי דרבנו מפרש תניתיה דלא כפי' רש"י אלא דבעיא דצף בודאי נפשטה מדקאמר עומר שהחזיק בו להוליכו לעיר העליון אינו שכחה משמע הא לא החזיק בו לילך לעיר אלא שכח שני עומרים זה ע"ג זה הוה העליון שכחה אף על גב דהוה צף משום דמין במינו לא הוה צף ומ"מ בעיא דר' ירמיה לא נפשטה בצף על שאינו מינו בשכחה ושפיר פסק רבנו דמעליון מודה. אבל בעיא דמין במין אי הוה טמון כיון דלא נפשטה פטורים מלהביא עגלה ערופה מספק. א"נ דסובר רבנו דהבעיא נפשטה דכיון דר' שמעון בודאי ס"ל דהוה כטמון ות"ק בודאי כרבנן דר' יהודה אליבא דהלכתא א"כ מנא לן להוסיף פלוגתא דת"ק יפלוג אדר"ש גם לענין טמון. ומדקאמר סבריה וכו' מסיק לא אי כר' יהודה ס"ל וכו' ולא קאמר דלמא, מכלל דנפשטה הבעיא.

²⁶ באור שמח כתב הנה הא דהתחתון הוי טמון פשיט מהא דפשיט בירושלמי (סוטה פ"ט ה"ב) דהוי טמון, וכן בגמרא דילן (סוטה מ"ה ע"ב) קאמר אי כר' יהודה ס"ל דכו"ע מין במינו הוי טמון לכן אינו מודד מן התחתון,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ודוקא בנמצאו כאחד שנתחייבו פעם אחת או אין מביאין רק עגלה אחת, אבל אם נמצאו אחד, ולאחר מדידה קודם שהביאו עוד נמצא חלל אחר, כיון שנתחייבו קודם מביאין על כל אחד ואחד.²⁷

ז. אין לו בהן יד בהן רגל אוזן ימנית אין לו טהרה עולמית

כבר התבאר לעיל דף מה: ובמסכת יומא דף סא: ונזיר מו: שמצורע שאין לו בוהן²⁸ יד ימנית או בוהן רגל ימנית, או שאין לו אוזן ימנית, אין לו טהרה עולמית²⁹. אבל באיטר יתן על בוהן ימנית של כולם³⁰. וי"א³¹ שדוקא בנקטעו אחר שנוקק לטהרה, אין לא טהרה עולמית.

ח. שני שבלין לקט שלשה אינן לקט

רק הא דפסק דמודדין מן העליון צ"ע, דזה נגד הירושלמי, אף על גב דמה דפשיט מהא דתניא גבי שכחה והעליון מפני שהוא צף אינו ראייה כלל, כמו דדחי גמרא דילן בסוטה (מ"ה ע"א), שאני התם כיון דאחזיק ביה זכה ביה, ולעולם צף חייב גבי שכחה, יעו"ש דמגיה מפני שהוא כצף, אולם בכ"ז לא איפשוט, ואמאי פסק דעורפין. ועיי"ש מה שתי

²⁷ זה מבואר להדיא בסוטה דף ח' ובר"מ כאן פ"י דכתב אין עורפין שני עגלות כאחד שאין עושין מצות חבילות כו' ומיירי בעיר אחד ובאותן זקנים עיין בסוטה א"כ מבואר דעורפין שני עגלות ולא נפטרו בעגלה א' אך איזה דבר הוא הפסק להתחייב עוד, מסתברא דהמדידה הוי הפסק דקודם שנמדדו לא נתחייבה עוד אפי' נמצא בעליל לעיר מ"מ כיון דמצוה למרוד לא נתחייבה וא"כ אם נמצא עוד מביאה על השני בפ"ע כ"נ מנחת חינוך שם.

²⁸ רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק ה הלכה א

²⁹ במצורע מצינו עכובא מדכתיב תהיה. והשתא אתי נמי שפיר דבנזיר לא פסק כמו במצורע. אף על גב דמדמינן להו אהדדי דכיון דבמצורע כתיב תהיה לעכובא ולא מצינו כן בנזיר שוב אין לדמותם. תוספות יום טוב מסכת נגעים פרק יד משנה ט ועיין תפא"י בועז כתב לבאר בדרך אחר.

³⁰ איטר לא נזכר, משום דלא כתיב יד ימינו רק הימנית לכו"ע, ובתפילין כתיב ידכה דביה תלוי, ובגיד הנשה מבעי (חולין צ' ע"ב), משום ויגע בכף ירכו, ועוד דמסתברא דבחד צד בעי להיות, ואם בדידה יהיה ביד בצד אחד וברגל בצד אחר, ובוהן יד ורגל ותנוך בחד צד מבעי להיות, וע"כ דהימנית דכו"ע תלוי, וברור, והוא הדין בחליצה. אור שמח שם

³¹ ר"ש ור"ב נגעים פרק יד משנה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

כשקוצר³² ומאלם כלומר מלקט השבלים הנופלים ועושה אלומות, לא ילקט השבלים הנופלות בשעת הקציר³³, אלא יניחם לעניים שנאמר (ויקרא יט פסוק ט) וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תִלְקֵט, עבר ולקטן אפילו טחן ואפה נותן לעניים שנאמר (שם פסוק י) לְעֵנִי וְלַיָּגֵר תַּעֲזֹב אֶתֶם, אבדו או נשרפו אחר שלקטן קודם שנתן לעניים לוקה.

איזהו לקט³⁴ זה הנופל מתוך המגל בשעת קצירה, כגון³⁵ שקוצר במגל³⁶ ואינו מקבץ בידו את התבואה רק חותכה במגל וה"ה אם חותך בסכין או בכל דבר, או הנופל מתוך ידו כשמקבץ השבלים ויקצור³⁷, ואפי' בקצירת המכונות שנוהגים היום יש מצות לקט ומשנפל רובו מתוך המגל או היד זכו בו העניים אף שעדיין מעוטו בידו ופטור ממעשר, בין שבעה"ב קוצר בעצמו ובין שקוצר ע"י פועלים ואפי' הם גוים

והוא שיהיה הנופל שבלת אחת או שתים. וכן בבצלים בצל א' או שתים וכן בכל דבר דילפי' בירושלמי מקרא דשלוש אינו לקט³⁸, אבל אם נפלו שלש כאחד³⁹ הרי שלשתן לבעל השדה, והנופל מאחר המגל או מאחר היד אפילו שבלת אחת אינה לקט.

³² רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק א הלכה ד

³³ זה כולל ב' דברים, א' השבלים הנשמטים בשעת הקצירה מתוך היד או מתוך המגל ולא נקצרו, ב' מה שנקצר ונשמט ונפל לארץ מתוך ידו או מתוך המגל ושניהם לעניים.

³⁴ רמב"ם שם פרק ד הלכה א

³⁵ חזו"א מעשרות סי' ז' סק"י:

³⁶ כי המגל הוא כחצי עיגול ומה שנכנס לתוכו ונפל ממנו ה"ז לקט וה"ה אם קוצר בסכין כנ"ל ונפל בשעת הקצירה ודעת רבנו בסמוך שיש ב' מיני לקט יש שנשאר שבולת א' או ב' במחובר ונשמטה מן היד ולא נקצרה ה"ז לקט ויש שנקצרה אבל נפלה מן הצד ואינה נוגעת בשאר הקציר ה"ז לקט ובשניהם דוקא אם נפלו א' או ב' אבל ג' ביחד אינו לקט כדבסמוך. חזו"א מעשרות סי' ז' סק"י:

³⁷ היינו כשמקבץ השבלים בתוך ידו ואח"כ קוצרם במגל או א"א שיפול מהמגל שהרי מחזיקם בידו אבל אפשר שיפול מתוך ידו וג"ז לקט ובוה אין נ"מ שאפי' נדנוד המגל תלשו מאחורי המגל כיון שנפל מתוך ידו ה"ז לקט דזה נחשב דרך קצירה.

³⁸ ורש"י כאן כתב שלש אינו לקט שאין דרך להפקירן ונראה ברור שט"ם הוא וצ"ל שאין צריך להפקירן ודלא כערוך לנר ורש"י שנתקשו בזה וכונת רש"י דקשה הלשון אינו לקט שהרי נפל והוא לקט לכן פי' שאין לו דין לקט דהיינו שא"צ להפקירו לעניים ועי' ראב"ד בת"כ קדושים פ"ג שכ' טעם אחר משום דכתיב ולקט קצירך ולא קציר עצמו ופעמים שאין אדם קוצר אלא ג' שבלים דרך אמונה ציון ההלכה שם י

³⁹ משמע שאם נפלו בזה אחר זה אפי' שלש במקום אחד ה"ז לקט וכ"ש אם נפלו בכמה מקומות שזה לקט מיהו אם נפלו שלשה כאחד אפי' נתפורו בכמה מקומות אינו לקט כ"כ הרש"ם בפ"ו ה"ד גבי שיהא חותכן

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ט. שכחה שני עומרין שכחה שלשה אינן שכחה

המעמר ושכח⁴⁰ אלומה אחת בשדה הרי זה לא יקחנה שנאמר (דברים כד פסוק יט) שִׁכַּחְתָּ עֹמֵר בְּשָׂדֶה לֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ, עבר ולקטו אפילו טחנו ואפאו הרי זה נותנו לעניים שנאמר (שם) לְגֵר לִיתּוֹם וְלֹאֲלֻמָּנָה יִהְיֶה לְגֵר לִיתּוֹם וְלֹאֲלֻמָּנָה יִהְיֶה זֶה מִצְוֹת עֲשֵׂה הֵיאָה לְמִדַּת שְׂכוּלָן מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה הַנִּיתֶק לַעֲשֵׂה הֵן וְאִם לֹא קִיִּים עֲשֵׂה שְׁבַחֵן כְּגוֹן שְׁנֵאבֵד או נשרף ששוב אין יכול לקיים העשה לוקח.

כשם שהשכחה בעמרים כך היא בקמה, אם שכח מקצת הקמה ולא קצרה הרי זו לעניים, מצות שכחה נוהגת בכל דבר שנוהג פאה ובכל מה שאין נוהג פאה אין נוהג שכחה

שתי כריכות⁴¹ כלומר עמרים קטנים⁴² המובדלות זו מזו אם שכחן שכחה, ושלש אינן שכחה⁴³, שני עומרים המובדלין זה מזה שכחה, ושלשה אינן שכחה.

אם שוכבות⁴⁴ א' ע"ג השני, וב"ש אם קשורות זו בזו⁴⁵ נחשבות אחד ואפשר שאפי' נוגעות זו בזו נחשבות א' ודוקא מובדלות לגמרי נחשב שנים.

בש"ו וכ"כ בדברי ישראל ואולי זו כונת התוספתא (ומובא ג"כ במלא"ש פ"ו מ"ה) שני שבלי המוטלין כדרך והיינו דאז תלינן שנפלו בב"א.

⁴⁰ רמב"ם שם פרק א הלכה ה' ו

⁴¹ רמב"ם שם פרק ה הלכה יד

⁴² [ומירי שאין דעתו לעשות עמרים גדולים יותר דאל"כ פטור משכחה, רדב"ז ופה"ש וכן מבואר במשנה פאה פ"ו מ"ו:]

⁴³ דילפי' מדכתיב לעני ולגר תעזוב אותן א' לעני וא' לגר ולא יותר כמש"כ רבנו בסמוך המ"ז וכ"ה בירושלמי כ"כ הר"ש והרא"ש והר"י בן מ"צ והרע"ב והגר"א ותוס' שאנין בעדיות פ"ד מ"ג. וי"א הטעם (רשב"ם ורמ"ה ומאירי בב"ב ע"ב ב' ו' והביאו ספרי (ולפנינו בספרי אינו מוכרח) וכ"כ הראב"ד בתו"כ קדושים רפ"ג וביראים ועה"ש המציא טעם חדש משום דעתיד לזכרו אח"כ ול"י מנ"ל) משום דהוי כגדיש וכתוב עומר ולא גדיש. וכ"ז דוקא אם שלשתן סמוכין זה לזה דאל"כ פשיטא דהוי שכחה אפי' אלף וגם דוקא אם נשכחו כאחד אבל אם נשכחו בזה אחר זה כבר זכו עניים בראשון ואין העומר מצילו ואח"כ ששכח עוד שנים אין מצטרפין והוי גם הם שכחה כדלקמן. עיין משנה ראשונה ופשוט וכן מוכח בירו' דצד החיצון שמובא להלן:

⁴⁴ כן משמע הלשון מובדלות ועוד דבצבורי זיתים וחרובים ע"כ שאם נוגעים זה בזה תו לא מקרי מובדלות ומסתמא ה"ה כאן ומה שהזכיר הרדב"ז מחוברות לאו דוקא ואף על גב דלענין סאתים קי"ל בהי"ח דב' עומרים המונחין ביחד אין מצטרפין להיות סאתים מיהו כאן לענין שכחה צריך שיהו מובדלין כדא"י בתוספתא. ציין ההלכה שם קסד

⁴⁵ רדב"ז ופה"ש ומש"כ הגר"א בשנו"א דלפעמים קושרין ג' עומרים ביחד כונתו כיון שלפעמים קושרין לכן אפי' סמוכין זה לזה אינן שכחה וכמש"כ אח"כ דצבורי זיתים לפי שיכול לצבור כל הג' במק"א ומש"כ הפה"ש בזה תמוה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

י. מצות פיאה להפריש מן הקמה לא הפריש מן הקמה יפריש מן העומרין לא הפריש מן העומרין ... אף מפריש מן העיסה

גבר התבאר במסכת ב"ק דף צד. שהקוצר את שדהו⁴⁶ לא יקצור את כל השדה כולה אלא יניח⁴⁷ מעט קמה לעניים⁴⁸ בסוף השדה⁴⁹ שנאמר (ויקרא כג פסוק כב) לא תכלה פאת שדה בקצרה אחד הקוצר ואחד התולש, וזה שמניח הוא הנקרא פאה. וצריך לקרות לה שם פאה ואל"כ אסור לעניים ליטלה⁵⁰.

ועובר בלאו⁵¹ אם קוצר כולה ואפי' דעתו ליתן להם אח"כ. שמצות פאה דוקא להניח בקמה, ואפי' קרא שם פאה ואח"כ קצרה וכילה את השדה לפני שהעניים נטלוהו ג"כ עובר בלאו זה.

עבר וקצר⁵² את כל השדה, או אסף כל פירות האילן לוקח מעט ממה שקצר או ממה שאסף ונותנו לעניים שנתנתו מצות עשה⁵³, שנאמר (שם) לעני ולגר תעזב אתם, ובלבד שלא יטול משבולת הראשונה שהיא פטורה מפאה⁵⁴, ואפילו טחן הקמה שעשה שינוי מעשה ולשו שעשה גם שינוי השם ואפאו פת, הרי זה נותן ממנו פאה לעניים. ואין יכול להפטר בדמים, דילפי' מדכתיב תעזב יתירא⁵⁵ דשינוי אינו קונה בזה,

⁴⁶ רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק א הלכה א

⁴⁷ ומצוה זו מוטלת על כל אדם מישראל בין זכר בין נקבה בין כהן בין לוי בין ישראל וכן כל מתנות עניים. חינוך מצוה רט"ז

⁴⁸ מן התורה ומדרבנן שיעורו ששים

⁴⁹ לאו דוקא אלא בסוף הקצירה ואפי' גמר הקצירה באמצע השדה נכונן שהתחיל לקצור מבחוץ סביב וגמר בפנים] כמבואר בתו"כ קדושים פ"א אין פאה אלא מחמת הכילוי וכפי' הראב"ד והר"ש משנן:

⁵⁰ כמבואר שם פרק ב הלכה יד

⁵¹ כס"מ שם דרך אמונה שם ב

⁵² שם הלכה ב

⁵³ ר"ל אחר שעבר הלאו נתקן הכתוב לעשה שיתן לעניים דהא דכתיב תעזוב אותם היינו אם לקטן באיסור מ"מ צריך לעזובם וליתנם לעניים ואם אינו נותן עובר בכל תאחר ועובר לאלתר וא"צ ג' רגלים

⁵⁴ ואם הפרישה לא הל עליה שם פאה וחייבת במעשר. כמבואר בירו' ריש פאה ואפי' נשרף כל הנדיש ולא נשתייר אלא שבולת הראשונה פטורה מפאה כמש"כ הרש"ס שם ועיין ביאור הגר"א שם.

⁵⁵ חד בקדושים וחד באמור

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

אולם אם נותן אחר מירוה, צריך בעה"ב לעשר תחלה,⁵⁶ ואח"כ יתן לו שיעור הפאה, כדי שלא יפסיד העני.

יא. אפילו הוא אומר מפי השמועה והן אומרים כך הוא בעינינו נהרג כדי שלא ירבו מחלוקות בישראל

כבר התבאר לעיל דף פד: שזקן ממרא⁵⁷ האמור בתורה הוא חכם אחד מחכמי ישראל, שיש בידו קבלה שאומר כך קיבלתי מרבותי, או שהוא דן באחת מי"ג מדות ומורה בדברי תורה כמו שידונו ויורו כל חכמי ישראל, ובאה לו מחלוקת בדין מן הדינים עם בית דין הגדול, ולא הודה לדבריהם אלא חלק עליהם והורה לעשות שלא כהוראתן, גזרה עליו תורה מיתה, ומתודה ויש לו חלק לעולם הבא.

ואף על פי שהוא דן באחת מי"ג מדות כשיטתו, והן דנים כשיטתם הוא קבל והם קבלו, ואפילו אומר כך נראה בעיני והם אומרים כך נראה בעינינו, בין שהיו הן אוסרים והוא מתיר בין שהיו הן מתירין והוא אוסר הרי זה חייב מיתה,

אפילו הוא⁵⁸ היה אומר מפי הקבלה ואמר כך קבלתי מרבותי, והן אומרים כך נראה בעינינו שהדין נותן, הואיל ונשא ונתן עליהן בדבר ועשה או שהורה לעשות הרי זה חייב, ואין צריך לומר אם הם מורים מפי הקבלה הרי התורה חלקה להם כבוד.

יא"א⁵⁹ שכן הדין אם חלק עליהם בגזרה מן הגזרות שגזרו בדבר שיש בשגגתו חטאת וזדונו כרת, כגון שהתיר החמץ ביום ארבעה עשר בניסן בשעה ששית, או אסרו בהנאה בשעה חמישית, הרי זה חייב מיתה וכן כל כיוצא בזה⁶⁰.

⁵⁶ כדלקמן פ"ב הי"א דש זורה ברחת ובמזרה וגמר מלאכתו מפריש תרומות ומעשרות ונותן להם מן הפירות המעושרין שיעור הפאה הראויה לאותה שדה.

⁵⁷ רמב"ם ממרים פ"ג ה"א

⁵⁸ רמב"ם שם פ"ג ה"א וה"ד וכס"מ שם ופ"ד ה"א וכס"מ שם

⁵⁹ רמב"ם שם פרק ד הלכה א

⁶⁰ עיין בקונטרס דברי סופרים לר' אלחנן וסרמן אות א – ג שהביא מה שכתב ע"ז בכ"מ שם, ד"ז פשוט, שכיון שהמקדש בחמץ משש שעות ולמעלה אין חוששין לקידושין, הרי מחלוקת זה בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת עכ"ל: ומבואר מדברי הכ"מ דמפרש בכונת הרמב"ם, שהכרת הוא לענין תפיסת קידושין, ולפי"ז לאו דוקא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

יב. בעל שמחל על קינויו קינויו מחול

כבר התבאר במסכת סוטה דף כה. שבעל שמחל⁶¹ על קינויו קודם סתירה קינויו מחול וכאילו לא קינא לה, אבל לאחר סתירה אין קינויו מחול. גרשה הרי זו כאילו מחל לה הקינוי, ואם החזירה צריך לקנאות לה פעם אחרת.

דף פח:

יג. בן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו מוחלין לו

אם נחלקו באיסור חמין דרבנן אלא ה"ה אם נחלקו בשאר איסורי הנאה של דבריהם, כגון בערלה וכלאי הכרם אף שאין בהן כרת, אבל באמת דברי הכ"מ צ"ע, דמלשון הרמב"ם נראה דהכרת הוא מפני שחמין הוא דבר שזדונו כרת, אבל אלו נחלקו בערלה של דבריהם אינו נעשה זקן ממרא: אמנם באמת צריך טעם לזה, שהרי כתב הרמב"ם שם בה"ב, אחד שנחלקו בדבר שחייבין על זדונו כרת ושגנתו חטאת, או שנחלקו בדבר המביא לידי דבר שחייבין על זדונו כרת, כיצד וכו' אפילו אחר מאה דברים אם יבא בסוף לידי דבר שחייבין על זדונו כרת, בין שהיה הוקן מיקל והן מחמירין, בין שהיה הוא מחמיר והן מקילין חייב עב"ל, וכיון דס"ל להרמב"ם [ע"י רפ"ה מהל' אישות במ"מ ולח"מ] דמקדש באיסורי הנאה דרבנן אינה מקודשת, וגם ס"ל דנעשה זקן ממרא בדרבנן, א"כ ל"ל לתלות הטעם דבחמין איכא כרת, ת"ל דנ"מ לענין קידושין אפילו בשאר איסוה"נ שאין כרת בעצמן, וכמו באיסורי הנאה דאורייתא, דאפילו אם נחלקו בערלה שאין בה כרת, מ"מ נעשה זקן ממרא, משום דנ"מ לענין קידושין, א"כ ה"נ אם נחלקו בערלה של דבריהם ג"כ נ"מ לענין קידושין: ובאות י כתב ודברי הכ"מ יש לתרץ קצת דאזיל לטעמיה שכתב רפ"ה מהל' אישות בפירוש דברי הרמב"ם דהמקדש באיסוה"נ של דבריהם מקודשת חוץ מחמין בשעה ששית עיי"ש וא"כ לא אשכחן בשאר איסוה"נ של דבריהם נפקותא לענין קידושין וע"כ צייר הרמב"ם הנפקותא רק בחמין בשעה ששית ומ"מ עדיין אינו מיושב כל הצורך דמשמעות לשון הרמב"ם דהכרת הוא משום חמין ולא משום קידושין: ועיי"ש באות ז ח שכתב והנה ברמב"ם [שם] איתא, שאם נחלקו בציצית או באתרוג אם הן כשרין למצוה או לא אינו נעשה זקן ממרא עיי"ו, דאין בו נפקותא לענין כרת, וראיתי מקשין ע"ז דהא אפשר שיהא בזה נפקותא לענין קידושין, דאם החוטין כשרין לציצית יש בהן שוה פרוטה ואשה מתקדשת בהן, ואם הן פסולין אין בהן שוה פרוטה, עוד הקשו דנ"מ אם מותר לצאת בהטלית בשבת, דהיוצא בשבת בטלית שאינה מצויצת כהלכתה חייב, דכשהציצית כשרין החוטין הן צורך הבגד ובטלי לגבי הבגד, וכשהן פסולין אינן צורך הבגד [עיי"ן בארצות החיים הל' ציצית ס"ו]: ונראה דהא דנעשה זקן ממרא ע"י דבר שזדונו כרת הוא דוקא אם הנפקותא לענין כרת הוא מצד עצם הדין אבל אם הדין מצד עצמו אינו מביא לידי כרת אלא שהדין גורם שעל ידו נשתנה המציאות כגון בעיור הנ"ל שאם החוט כשר הוא שוה פרוטה או שעיי"ו הוא צורך הבגד זה אינו שייך כלל לדין זקן ממרא וכן אם נחלקו באיסוה"נ של דבריהן דהא דאין אשה מתקדשת בו הוא משום שבפועל אינו שוה כלום אינו נעשה עיי"ו זקן ממרא אף דאיכא נפקותא ממחלקותן לענין קידושין דאורייתא כמו בציצית כנ"ל אבל אם נחלקו באסוה"נ דאורייתא הנפקותא לענין קידושין הוא מצד עצם הדין דלדברי הוקן שהדבר אסור בהנאה אין בו דין ממון דדין האיסור מפקיע חשיבות ממון והוי כאילו נחלקו אם הדבר הוא שלו או אינו שלו דודאי נעשה זקן ממרא עיי"ו ואפילו אי נימא דאיסוה"נ הן של בעליהן מ"מ אין בהן דין ממון מדין תורה:

⁶¹ שו"ע ונו"כ שם קעח יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדין היומי

מסכת סנהדרין

עוד התבאר שם בן סורר ומורה⁶² האמור בתורה הרי נתפרשה בו סקילה, כיצד דנין בן סורר ומורה מביאין אותו אביו ואמו תחילה לבית דין של שלשה ואומרין להן בננו זה סורר ומורה, ומביאין שני עדים שגנב משל אביו וקנה בשר ויין במה שגנב ואכל אותה אכילה האמורה אחר ההתראה, וזו היא עדות הראשונה ומלקין אותו כשאר חייבי מלקות, שנאמר ויסרו אותו ולא ישמע אליהם, חזר וגנב משל אביו ואכל אכילה זו, אביו ואמו מביאין אותו לבית דין של שלשה ועשרים ומביאין שני עדים ומעידין עליו שגנב ואכל אכילה זו האמורה אחר שהתרו בו, וזו היא עדות אחרונה אפילו היו השנים הראשונים הם האחרונים, ואחר שמקבלין עדותן בודקין אותו שמא הקיף השער את כל הגיד, אם לא הקיף ולא שלמו לו שלשה חדשים גומרין דינו כדרך כל הרוגי בית דין וסוקלין אותו, ואינו נסקל עד שיהו שם שלשה הראשונים שנאמר בננו זה זהו שלקה בפניכם.

ואם מחלו לו אביו ואמו קודם שיגמר דינו, אפילו שעמדו בדין⁶³, פטור.

ד. זקן ממרא שרצו בית דינו למחול לו ... לא הודו לי כדי שלא ירבו מחלוקת בישראל

זקן ממרא⁶⁴ אם רצו בית דין למחול על כבודן ולהניחו אינן יכולין כדי שלא ירבו מחלוקת בישראל.

⁶² רמב"ם הלכות ממרים פרק ז הלכה א ז ח

⁶³ ראיתי לרש"י ז"ל בפ' הנהגין (דף פ"ח) שכתב בן סורר ומורה אף לאחר שהתרו בו וקלקל והלקוהו וחזר וקלקל אם רצו למחול ולא הביאוהו לב"ד מוחלין לו שהכתוב תלה בהם ותפשו בו. ונראה מדבריו דדוקא קודם שהביאוהו לב"ד יש בידם למחול אבל משהביאוהו לב"ד אף שעדיין לא נגמר דינו אין בידם למחול לפי שכבר נתקיים הכתוב שאמר ותפשו בו בהבאתם לב"ד וזה הוא הפך מ"ש רבינו. וראיתי למרן שרצה לתת טעם למ"ש רבינו משנגמר דינו אינם יכולים למחול משום דמשנגמר דינו גברא קטילא הוא ואעיקרא דינא על הראשונים אנו מצטערים דמנ"ל לרבינו דאף לאחר שהביאוהו לב"ד שיכולין למחול. שוב ראיתי שדברי רבינו הם תלמוד ערוך בירושלמי פ' בן סורר שהביאו שם מימרא דר' יאשיהו והקשו עלה ולא מתניתא היא היה אביו רוצה ואמו אינה רוצה אמו רוצה ואביו אינו רוצה כו' סברין מימר עד שלא עמד בדין אתא מימר לך ואפילו עמד בדין ובשלא נגמר דינו אבל אם נגמר דינו לא ע"כ הרי דברי הירושלמי ברור מללו כדברי רבינו כדמותם כצלמם ויש לתמוה על רש"י איך לא השגיח בדברי הירושלמי הללו וצ"ע. משנה למלך שם

⁶⁴ רמב"ם שם פרק ג הלכה ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדין היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

**טו. מתחילה לא היו מרבין מחלוקת בישראל אלא בית דין של
שבעים ואחד יושבין בלשכת הגזית ... הוצרך הדבר
לשואל שואלין מבית דין שבעירן ... ואם לאו אלו ואלו
באין ללשכת הגזית**

בשהיה בית דין⁶⁵ הגדול קיים לא היתה מחלוקת בישראל, אלא כל דין שנולד בו ספק לאחד מישראל שואל לבית דין שבעירו אם ידעו אמרו לו, אם לאו הרי השואל עם אותו בית דין⁶⁶, או עם שלוחיו עולין לירושלים, ושואלין לבית דין שבהר הבית, אם ידעו אמרו לו אם לאו הכל באין לבית דין שעל פתח העזרה, אם ידעו אמרו להן ואם לאו הכל באין ללשכת הגזית לבית דין הגדול ושואלין.

אם היה הדבר שנולד בו הספק לכל, ידוע אצל בית דין הגדול בין מפי הקבלה בין מפי המדה שדנו בה אומרים מיד, אם לא היה הדבר ברור אצל בית דין הגדול דנין בו בשעתן ונושאים ונותנין בדבר עד שיסכימו כולן, או יעמדו למנין וילכו אחר הרוב ויאמרו לכל השואלים כך הלכה והולכין להן, משבטל בית דין הגדול רבתה מחלוקת בישראל זה מטמא ונותן טעם לדבריו וזה מטהר ונותן טעם לדבריו זה אוסר וזה מתיר.

⁶⁵ רמב"ם שם פרק א הלכה ד

⁶⁶ קשה על רבינו מאין הוציא שהשואל עם הב"ד שנסתפק להם או שלוחם הולכים לשואל לב"ד הגדול מהם נימא דהשואלים לבד הם ההולכים ושואלים אם ב"ד זה יודעים אומרים להם ואם לאו הולכים השואלים לשואל מב"ד אחר גדול מהם ואי משום דהברייתא פתחה ביחיד שאמרה שואל מב"ד ואחר כך אמרה ואם לאו באין דמשמע דאח"כ בא השואל עם הב"ד לשואל ולכך אמר לשון רבים זה אינו כלום דנימא דהשואלים הוי רבים ולכך אמר באים או כנגד שואלים דעלמא שהם רבים תדע לך דבתחלה פתח ביחיד וסיים ברבים שאמרה שואל מב"ד שבעירו שהוא לשון יחיד ואח"כ אמרה אם שמעו אמרו להן שהוא לשון רבים ולא אמרו לו לשון יחיד א"ו דברה כנגד השואלים ועוד דבסיפא דברייתא קאמר גבי ב"ד של פתח העזרה אלו ואלו וכו' ומדקאמרה שם אלו ואלו דמשמע הב"ד עצמם הולכים ולא קאמר הכי באחרניי משמע דדוקא אלו הם שבאים יחד עם הב"ד של פתח העזרה ללשכת הגזית ואולי הטעם מפני שפתח העזרה סמוך ללשכת הגזית ואין להם טורח ללכת שם ולכך ילכו שם להתוכח עם ב"ד הגדול ולומר להם במה נסתפק אבל כל השאר לא ואולי רבינו סובר דכיון דהברייתא גלתה באחרונה דילכו הב"ד עצמם לומר לב"ד הגדול במה נסתפקו וצדדי הספק דמינה נלמוד לאינך וגלה לנו בעל הברייתא בחדא וה"ה לאחרניי. לח"מ שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

טז. ששם יושבין מתמיד של שחר עד תמיד של בין הערבים ובשבתות ובימים טובים יושבין בחיל

עד אימתי יושבין⁶⁷ הדיינים בדין, סנהדרין קטנה ובית דין של שלשה יושבין מאחר תפלת השחר עד סוף שש שעות ביום, אבל בית דין הגדול היו יושבין מתמיד של שחר עד תמיד של בין הערבים, ובשבתות וימים טובים שלא יהיו נראים כיושבים בדין שבלשכת הגזית היו דנין היו יושבין בבית המדרש שבהר הבית⁶⁸.

יז. משם כותבין ושולחין בכל מקומות כל מי שהוא חכם ושפל ברך ודעת הבריות נוחה הימנו יהא דיין בעירו משם מעלין אותו להר הבית משם לעזרה משם ללשכת הגזית

אמרו חכמים שמבית⁶⁹ דין הגדול היו שולחים בכל ארץ ישראל ובודקין כל מי שימצאוהו חכם וירא חטא ועניו ושפוי ופרקו נאה ורוח הבריות נוחה הימנו⁷⁰, עושין אותו דיין בעירו, ומשם מעלין אותו לפתח הר הבית ומשם מעלין אותו לפתח העזרה, ומשם מעלין אותו לבית דין הגדול.

יח. אינו חייב עד שיעשה כהוראתו או שיורה לאחרים ויעשו כהוראתו ... השתא לא בעי התראה ... השתא אי אמר טעמא לא מקבלינן מיניה

⁶⁷ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ג הלכה א

⁶⁸ החיל היא חומה ולפנים ממנה העזרה ועליה כתיב ויאבל חיל וחומה ושלוש מחיצות היו להר הבית החומה והסורג והחיל הסורג גבוה י' טפחים והחיל גבהו עשר אמות ושם בחיל היה בית המדרש ושם היו יושבין. רדב"ז שם ובוה יושב מש"כ בלח"מ עיי"ש

⁶⁹ רמב"ם שם פרק ב הלכה ח

⁷⁰ אף על פי שבפרק אלו הן הנחנקין לא אמרו אלא חכם ושפל בדרך ודעת הבריות נוחה הימנו כתב רבינו בן כדברי הירושלמי בסוף פ"ק דסנהדרין וכדברי התוספתא ואף על גב דבעינן עוד שתי מדות אחרות שנאת ממון ואהבת האמת אפשר דהכל בכלל ירא חטא וגמרא דידן שלא הזכיר אלא ג' אפשר שלא הש להזכיר אלא הג' שהם עיקר אבל מכל מקום כלו שבעה בעינן. לח"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

אין זקן⁷¹ ממרא חייב מיתה עד שיהא חכם שהגיע להוראה סמוך בסנהדרין ויחלוק על בית דין בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת או בתפילין ויורה לעשות כהוראתו, או יעשה הוא על פי הוראתו ויחלוק עליהן והן יושבין בלשכת הגזית, אבל אם היה תלמיד שלא הגיע להוראה והורה לעשות פטור, שנאמר (שם פסוק ח) **כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דָּבָר לְמִשְׁפָּט כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דָּבָר לְמִשְׁפָּט מִי שֶׁלֹּא יִפְלֵא מִמֶּנּוּ אֵלָּא דָּבָר מוֹפְלָא⁷²**.

היה חכם מופלא⁷³ של בית דין, וחלק ושנה ולמד לאחרים כדבריו אבל לא הורה לעשות פטור, שנאמר (שם פסוק יב) **וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּדוֹן לֹא שִׂאמַר בְּדוֹן אֵלָּא יוֹרֵה לַעֲשׂוֹת או יעשה הוא בעצמו.**

הורה לעשות או שעשה כהוראתו חייב מיתה ואינו צריך התראה, אפילו נתן טעם לדבריו אין שומעין לו אלא כיון שבאו עדים שעשה כהוראתו או שהורה לאחרים לעשות גומרין דינו למיתה בבית דין שבעירו, ותופסין אותו ומעלין אותו משם לירושלים, ואין ממיתין אותו בבית דין שבעירו ולא בבית דין הגדול שיצא הוין לירושלים אלא מעלין אותו לבית דין הגדול שבירושלים, ועד הרגל משמרין אותו והונקין אותו ברגל, שנאמר (שם פסוק יג) **וְכָל הָעָם יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ וְלֹא יִזְדוֹן עוֹד מִכֻּל שְׁצִרִיךְ הַכְּרוּזָה.**

יט. חומר בדברי סופרים מבדברי תורה האומר אין תפילין כדי

לעבור על דברי תורה פטור חמש טוטפות להוסיף על דברי

סופרים חייב ... ואין לנו אלא תפילין אליבא דרבי יהודה

עוד התבאר שם וחייב בחולק⁷⁴ על בית דין הגדול, אחד שנחלקו בדבר שהייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, או שנחלקו בדבר המביא לידי דבר שהייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת.

כיצד נחלקו באשה זו אם היא ערוה אם לאו, אם מראה דם זה מטמא באשה או לא, אם זו טמאה לידה או לא, אם זו זבה או לא, אם חלב זה אסור או

⁷¹ שם הלכה ה

⁷² ובתלמוד שלא הגיע להוראה הכל פלא (כס"מ שם)

⁷³ שם פ"ג ה"ו

⁷⁴ שם הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

מותר, וכל כיוצא באלו הרי זה חולק בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגנתו חטאת.

וכיעד⁷⁵ דבר המביא לידי דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגנתו חטאת כגון שנחלקו בעיבור שנה אם מעברים עד הפורים או בכל אדר הרי זה חייב שזה מביא לידי חמין בפסח, וכן אם נחלקו בדין מדיני ממונות או במנין הדיינין שדינין דיני ממונות הרי זה חייב, שהרי לדבריו של זה שאומר שזה חייב לזה כל שנטל ממנו כדין נטל וע"פ בית דין נטל, ולדבריו של זה שאומר פטור או שאמר שאין אלו ראויין לדון כל שנטל גזל הוא בידו ואם קדש בו אשה אינה מקודשת, ולדברי האומר שלא נטל הבא עליה במזיד ענוש כרת בשוגג חייב חטאת ונמצא הדבר מביא לידי דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגנתו חטאת⁷⁶ ואם לא תביא המחלוקת לידי כך הרי זה פטור⁷⁷.

⁷⁵ שם הלכה ב ג

⁷⁶ וכן אם נחלקו בדיני מכות אם זה חייב מלקות או אינו, או שחלק במנין הדיינים שלוקין בפניהם הרי זה חייב שהרי לדברי האומר אינו לוקה חובלין הם בו וחייבין לשלם וכל שיטול מהן כדין נוטל, ולדברי האומר בן מלקות הוא כל שיטול מהן גזל הוא בידו ואם קדש בו אשה אינה מקודשת. וכן אם נחלקו בערכין או בחרמין אם זה חייב ליתן או אינו הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר אינו חייב ליתן אם לקחו ממנו הרי זה גזל והמקדש בו אשה אינה מקודשת, וכן אם חלק עליהן בפדיון קדשים אם נפדו או לא נפדו הרי זה חייב שהרי לדברי האומר אין זה פדיון אם קדש בו אשה אינה מקודשת, וכן אם נחלקו בעריפת העגלה אם אלו חייבין להביא או לא הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר חייבים להביא הרי היא אסורה בהנאה והמקדש בו אשה אינה מקודשת, וכן אם נחלקו בערלה, וכן אם נחלקו בלקט שכחה ופאה אם זה לעניים או לבעל הבית הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר לבעל הבית הרי זה גזל ביד העני ואם קדש בו אשה אינה מקודשת, וכן אם חלק עליהן באב מאבות הטומאה כגון ננעי בשר או ננעי בתים או ננעי בגדים הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר מהור מותר להכנס במקדש לאכול קדשים, ולדברי האומר טמא אם נכנס או אכל במזיד ענוש כרת ובשוגג חייב חטאת, וכן אם נחלקו בטהרת מצורע אם יש לזה מהרה או אין לו, וכן אם נחלקו בהשקאת סוטה אם זו צריכה לשתות או אינה צריכה הרי זה חייב, שהרי לדברי האומר צריכה אם מת הבעל קודם שתשתה הרי זו אסורה ליבמה, ולדברי האומר אינה צריכה מתיבמת, וכן כל כיוצא בזה צריכין לבדוק ולחקור אם היתה מחלוקת זו מביאה לידי דבר זה ודבר זה מביא לידי דבר שני אפילו אחר מאה דברים אם יבוא בסוף לדבר שזדונו כרת ושגנתו חטאת, בין שהיה הזקן מיכל והן מחמירין בין שהיה הוא מחמיר והן מקילין חייב. (שם פ"ד ה"ב)

⁷⁷ הוין ממצות תפילין לדעת הרמב"ם כיון שאים יוסף על מצוות התורה כגון שהוסף בית חמישי הרי שפסל את הבית הרביעי והראב"ד שם משיג עליו ועיין בכסף משנה ובלח"מ מה שכתבו לבאר מלוקתם ואכמ"ל בזה והכלל שאין במצות עשה זקן ממרא מלבד בתפילין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

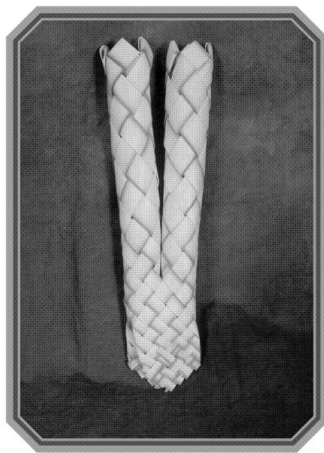
וי"א⁷⁸ שאינו נעשה זקן ממרא על איסור של דבריהם כלל⁷⁹, ועל של תורה אינו מתחייב אלא בדבר שהוא מתחייב ממש על זדונו כרת כדמפורש, ועל התפילין שהוא מצות עשה.

אבל התקנות והגזרות שגזרו חכמים למשמרת התורה ולגדר שלה אין להם בלאו הזה אלא סמך בעלמא ואין בהם דין המראה כלל. וכל שכן שהמורה בהן והעובר באחת מהן על דעת שהוא עושה איסור שאינו עובר בלאו הזה ואינו בכלל דין פרשה זו כלל לפי שהיא כולה עונש הממרים לא החוטאים. אמנם הממרא את דבריהם הרי הוא בעונש נידוי.

ג. דלולב אין צריך אנד האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי

כבר התבאר מסכת סוכה דף לג. מצוה מן המובחר לאגוד הלולב עם ההדס וערבה באגודה אחת משום נוי שנאמר זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצות.

מותר לאגדו אפילו בחוט אפילו שהוא מין אחר ואינו ממינים שבלולב, והרי יש כאן בידו חמשה מינים אעפ"כ אינו עובר משום כל תוסף כיון שהאגוד אינו מעיקר המצוה, אלא הוא הידור למצוה ולא הזהירה תורה אלא שלא להוסיף בעיקר המצוה.

קישקל"ך

ומותר לאחוז את הלולב בידו במקום האגוד בשעה שאוחזו לצאת בו ידי חובתו, ואף על פי שהאגוד חוצץ בין ידו ללולב ומיניו אין בכך כלום, כיון שהאגוד הוא לנוי ולהידור מצוה, וכל שהוא לנוי אינו חוצץ מפני שהוא בטל לגבי הלולב ומיניו, וכאלו הוא מגוף הלולב ומיניו.

אם אוגד את הלולב באופן שתופס את הלולב, ההדסים והערבות יכולים ליפול לפי שהם אינם מהודקים ללולב, אין זה נקרא שאגד את הלולב באגודה, ויש ליזהר בזה, דפעמים שהם אינם

⁷⁸ השנות הרמב"ן לספר המצוות שורש א

⁷⁹ וכתב בסוף דבריו שאם קידש אדם בחמין משש שעות ולמעלה ובא אחר וקדשה בקדושין גמורים והורה הזקן שהיא מותרת לראשון ואסורה לשני ולכל אדם והם הורו שהיא אשת השני אע"פ שהתיר דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת ממש כיון שאין מחלוקתם אלא מחמת של דבריהם אינו נעשה זקן ממרא דלא קרינן ביה על פי התורה ע"כ: (ועיי' משנה למלך ממרים פ"ד ה"א)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

מהודקים ללולב ואין מקיימים את המצוה מן המובחר שיהיו אנודים, ובפרט לנדהגים לנענע עם קושיקל"ך שפעמים הלולב רפוף בתוכו, והלולב יכול להתנתק מן הקושיקל"ך.

ושם דף לא. התבאר שהמוסיף מין אחר על מצוה שאינה צריכה להיות מחוברת יחדיו בזמן חיובה לשם מצוה יש לחששו לבת תוסף, לפיכך לא יוסיף מין אחר על ארבעת המינים⁸⁰. ו"א⁸¹ שאינו עובר בבל תוסיף א"כ נטלו לשם מצוה, אבל אם לא נטלו לשם מצוה אינו עובר. וי"א⁸² שכיון שהיא מצוה בזמנה עובר בכל גווי א"כ מכיון להדיא לכונה אחרת כגון שמוסיף על מצוה ומכיון לנוי בכך⁸³. וי"א⁸⁴ שאינו עובר כלל שמכיון שאינם צריכים להיות מחוברים כל אחד עומד בפני עצמו ואין כאן תוספת אבל מ"מ לכתחלה אסור מדרבנן לכו"ע דנראה כמוסיף.

הוסיף⁸⁵ שלא בזמן חיובה לכו"ע אינו עובר, א"כ נתכוין למצוה אבל אם נתכוין רק משום הביבות המצוה להוסיף, כיון שהוא לא בזמן חיובה ולא נתכוין למצוה אינו עובר.

ולהלן דף לד: יבואר שיש אומרים שמותר להוסיף מאותו המין בהדסים וערבות אבל לא בלולב ואתרוג.

אם חסר⁸⁶ לו אחד מהמינים, לא יקה מין אחר במקומו שלא יבוא לטעות ליקח ג"כ בשאר שנים, משא"כ כשחסר מין אחד לא יבואו לטעות להסתפק בשנה הבאה, בשלשה מינים, הכל יודעים שצריך ד' מינים.

⁸⁰ שו"ע ונו"כ תרנא יד

⁸¹ טור או"ח סי' תרנא

⁸² ב"י שם ומובא במ"ב שם יד ומשמע שכך נקט

⁸³ בה"ל שם ד"ה משום בל תוסיף

⁸⁴ ביאור הלכה שם ד"ה משום בל תוס' בסנהדרין פה ע"א והרה"מ והר"ן

⁸⁵ ט"ז שם ס"ק יז ופמ"ג במשב"ז שם

⁸⁶ שם יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

